

TARTUNTATAUTILAIN 16 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS PAKOLLISESTA TERVEYSTARKASTUKSESTA

ASIA

Tartuntatautilain 16 §:n nojalla annettava päätös terveystarkastukseen määrittämiseksi tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n mukaisen SARS-CoV-2 -viruksen aiheuttaman yleisvaarallisen covid-19 -tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

LAUSUNTO JA ASiantuntija-ARVIOT

Aluehallintovirasto on hankkinut asiassa lausunnon Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselta (THL) sekä asiantuntija-arviot Turun kaupungilta, Naantalien kaupungilta ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriltä.

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen 17.3.2021 antaman lausunnon mukaan Euroopan tautien valvonnan ja ehkäisyn keskus ECDC on arvioinut julkaisemissaan riskinarvioissa, että uudet SARS-CoV-2-muunnokset voivat levitä selvästi nopeammin kuin koronaviruksen aiemmat alatyypit. Osa uusista virusmuunnoksista sisältää muutoksen, jolla on vaikutusta koronarokotteiden tehoon. ECDC on ohjeistanut 12.3.2021 jäsenmaita rajoilla matkustajille tehtävistä testaus- ja karanteenitoimenpiteistä. THL on antanut 4.2.2021 suosituksen maahantulopisteillä tehtävistä testauksista ja 17.2.2021 suosituksen kuljetusyhtiöille ja varustamoille negatiivisen koronatestituloksen edellyttämisestä kaikilta ulkomailta Suomeen tulevilta matkustajilta. Edellä kuvatut THL:n suositukset ovat ECDC:n ohjeen mukaisia.

THL katsoo, että Covid-19-epidemian hallitsemiseksi Suomessa ja uusien virusmuunnosten leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, että maahantulopisteillä noudatetaan mahdollisimman tarkkaan THL:n antamia suosituksia testaus- ja karanteenikäytännöistä. Edelleen THL katsoo, että aluehallintovirastojen on varmistettava testaus- ja karanteenikäytäntöjen toteutuminen määrämällä tartuntatautilain (1227/2016) 16 § mukaiset pakolliset terveystarkastukset niille matkustajille, jotka ovat 14 vuorokauden sisällä ennen maahantuloa oleskelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä / 14 vrk (ns. riskimaa).

Suositus pakollisesta terveystarkastuksesta ei koske kauttakulkumatkustajia, jotka eivät poistu transit-alueelta, kuljetus- ja logistiikkahenkilöstöä työtehtävissään eikä 2008 tai sen jälkeen syntyneiltä lapsia.

LOUNAISSUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 018 000
fax 02 251 1820
kirjaamo.lounais@avi.fi
www.avi.fi

Turun päätoimipaikka
Itsenäisyydenaukio 2, Turku
PL 4, 13035 AVI

Lähtömaasta riippumatta kaikki matkustajat, joilla on covid-19 tautiin sopivia oireita, tulee aina ohjata terveystarkastukseen ja koronavirustestiin.

Maahantulopisteillä noudatetaan THL:n antamia ohjeita koronavirustestauksista ja huomioidaan mm. koronavirusennakkotestit, todistukset sairastetusta Covid-19-taudista ja poikkeukset testauskäytännöistä kuten THL:n ohjeissa on todettu.

Virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi määrätä henkilön 14 vuorokauden mittaiseen karanteeniin, mikäli mahdollisen tartunnan leviämisen estämistä ei voida luotettavasti muuten varmistaa (tartuntatautilaki 1227/2016, 60 §). Jos henkilö esimerkiksi kieltäytyy terveystarkastus- ja/tai testauskäytännöistä, voi karanteeniin määrääminen olla perusteltua. Karanteenimääräykset annetaan yksilöllisen arvion perusteella.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin 1.4.2021 antaman asiantuntija-arvion mukaan Turun kaupunki tekee yhteistyössä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa Turun satamassa Ruotsista tulevien matkustajien terveysneuvontaa ja matkustajien Covid-testausta. Arvion mukaan Covid-testien ottamista varten satamassa on käytössä Turun kaupungin koronantorjuntabussi. Lisäksi Turku on saanut rajaviranomaisilta ja varustamoilta apua sairastettua Covid-infektiota tai negatiivista Covidtestiä koskevien todistusten tarkastamiseen.

Arvion mukaan rajavalvontaviranomaiset ovat ohjanneet matkustajavirtoja. Sairaanhoitopiirin Turulta saaman tiedon mukaan 84 %:lla laivamatkustajista on ollut jompikumpi em. todistuksista. Arviossa todetaan, että matkustajavirtojen ohjaus on toiminut hyvin ja tarvittavasta testistä kieltäytyvien tai tarkastuksen ohittaneiden matkustajien määrät ovat olleet hyvin pieniä. Arvion mukaan Turun satamassa on 9.9.2020 lähtien tehty Covid-testi yli 2000:lle laivamatkustajalle, ja näistä yht. 29 on ollut positiivisia (1,44 %). Maaliskuun 2021 aikana testiposiitivisuus oli 1,67 %.

Arviossa todetaan, että Naantalin kaupungin tartuntataudeista vastaavan lääkärin antaman tiedon mukaan kaikilla Naantalin satamaan tulleilla matkustajilla on ollut mukanaan edellä mainittu todistus. Arvion mukaan ne matkustajat, joilla ei ole todistusta, ohjattaisiin kotipaikkakunnalleen Covid-testiin, ja henkilöiden tiedot välitettäisiin niihin.

Arvion mukaan Turun rajapisteiden terveysneuvontaa ja Covid-testausta varten perustettiin jo 7.8.2020 yhteistyöryhmä, jossa ovat olleet edustettuna VSSH:n tartuntataudeista vastaavat lääkärit ja VSSH:n johto, Tyksin laboratorio, Turun kaupunki, Lounais-Suomen aluehallintovirasto, Turun lentokenttä (Finavia) sekä Länsi-Suomen Rajavartiolaitos. Myöhemmin työryhmää on täydennetty Naantalin kaupungin terveystieteiden keskuksen edustajalla. Arviossa todetaan, että työryhmä on käsitellyt rajapisteiden terveysneuvonnan ja Covid-testauksen toteuttamista ja aikatauluja sekä henkilöstöresursseja. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin käsityksen mukaan Turun ja Naantalin satamissa jo toteutetut toimet ovat olleet tehokkaita, ajantasaisia ja oikein suunnattuja Covid-infektion leviämisen ehkäisemiseksi Suomeen.

Arvion mukaan Sosiaali- ja terveysministeriö on ohjauskirjeessään 30.3.2021 edellyttänyt kaikkia toimivaltaisia viranomaisia toimimaan tilanteen edellyttämällä tavalla ja käyttämään kaikkia tartuntatautilain mahdollistamia toimivaltuuksiaan epidemian leviämisen estämiseksi. Arviossa todetaan, että Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos on 17.3.2021 aluehallintovirastoille antamassaan lausunnossaan katsonut, että Covid-19-epidemian hallitsemiseksi Suomessa ja uusien virusmuunnosten leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, että maahantulopisteillä noudatetaan mahdollisimman tarkkaan THL:n antamia suosituksia testaus- ja karanteenikäytännöistä. Edelleen THL katsoo, että aluehallintovirastojen on varmistettava testaus- ja karanteenikäytäntöjen toteutuminen määräämällä tartuntatautilain 16 §:n mukaiset pakolliset terveystarkastukset niille matkustajille, jotka ovat 14 vrk sisällä ennen maahantuloa oleskelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä/14vrk (ns. riskimaa). Vaikka Turun ja Naantalin satamissa on jo ryhdytty tehokkaisiin toimiin Covid-testauksen ja terveystarkastusten toteuttamiseksi, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri katsoo arviossaan, STM:n ja THL:n ohjeistukseen viitaten, että on välttämätöntä että näiden toimien riittävyys Turun ja Naantalin satamissa varmistetaan TTL 16 § mukaisilla pakollisilla terveystarkastuksilla. Arvion mukaan on myös varauduttava virusmuunnosten aiheuttamaan epidemiatilanteen pahenemiseen matkustajien lähtömaissa, sekä varauduttava matkustajamäärien kasvuun, jolloin terveystarkastusten mahdollisimman hyvä kattavuus on erityisen tärkeää.

Turun kaupungin 1.4.2021 antamassa asiantuntija-arviossa todetaan, että edellinen lausunto koskien tartuntatautilain 16 §:n käyttöönottoa Turun sataman ja Turun lentokentän osalta on annettu 23.3.2021. Lausunnon jälkeen aluehallintoviraston päätöksen mukaisesti pakollinen terveystarkastus tuli koskemaan Turun lentokenttää, mutta ei Turun satamaa. Nyt uudessa kirjeessä pyydetään uudelleen lausuntoa koskien Turun satamaa.

Arvion mukaan todistus sairastetusta taudista tai negatiivisesta testistä on yli 90%:lla matkustajista (eli hiukan useammalla kuin edellisessä otoksessa). Korona testiin ohjataan edelleen ne matkustajat, joilla todistusta ei ole. Arviossa todetaan, että 23.2.2021 jälkeen positiivisten testitulosten osuus on nyt 1,4% eli positiivisten näytteiden osuus on tässä ryhmässä hienoisesti noussut, ollen edelleen kuitenkin alemmalla tasolla kuin Turun näytteet yleensä (VSSH:n alueella positiivisten näytteiden osuus on 5,4% 29.3.2021).

Arvion mukaan Ruotsista tulevilla matkustajilla on pääsääntöisesti olemassa todistus sairastetusta taudista tai negatiivisesta testistä. Ne, joilla ei ole todistusta ohjataan satamassa testeihin. Testissä olleiden henkilöiden positiivisten näytteiden osuus on 1,4 %. Arviossa pidetään yksittäisen terveystarkastuksesta kieltäytyvän henkilön aiheuttamaa uhkaa epidemian leviämisen kannalta edelleen erittäin pienenä. Arvion mukaan määräyksen antaminen yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi ei ole välttämätöntä vaan nykyisillä toimintatavoilla rajoilta tuleva epidemianuhka on hallittavissa. Arviossa todetaan kuitenkin, että sataman kautta tulevien matkustajien positiivisten näytteiden osuutta tulee edelleen aktiivisesti seurata ja tarvittaessa tilannetta tulee arvioida uudelleen.

Arvion mukaan VSSH:n alueella positiivisten näytteiden osuus tutkituista on 5,4%. Sataman matkustajista 1,4 %:lla on ollut positiivinen testituloks. Arviossa todetaan, että lääketieteellisesti pakollisen terveystarkastusten tarpeellisuutta ei siis voi perustella sillä, että erityinen uhka epidemian leviämislle koskisi nimenomaan sataman matkustajia.

Arvion mukaan ongelmia aiheutunee lisäksi mm sellaisessa tilanteessa, kun matkustaja kieltäytyy pakollisesta terveystarkastuksesta ja siihen liittyvästä pakollisesta koronatestistä. Näissä tilanteissa tartuntatautilääkärin tulee arvioida karanteenipäätöstä. Tartuntatautilain mukaan karanteeniin tulee määrätä henkilö, jos tartuntataudin leviämisen vaara on ilmeinen eikä taudin leviämistä voida muulla tavoin estää. Tartuntatautilain mukaan karanteeniin määrätyn henkilön tulee olla altistunut tartuntataudille tai perustellusti epäillä, että hän on altistunut tartuntataudille. Arvion mukaan tiedossa on, että koronapositiivisten osuus on pienempi satamamatkustajien keskuudessa kuin mitä se on muuten Turun alueella. Arvion mukaan on kyseenalaista miten voidaan perustellusti epäillä, että matkustaja on tartuntataudille altistunut. Arviossa todetaan, että tältä osin olisi tärkeää, että aluehallintovirasto ottaisi kantaa, mikäli määräys pakollisesta terveystarkastuksesta tulee koskemaan Turun satamaa.

Arvion mukaan rajavalvonta sitoo kohtuuttomasti henkilökuntaa riskiin nähdessä. Toisaalta valvontaa toteutetaan jo nyt terveystarkastuksen muodossa. Lisäksi pakkotestaus edellyttää lääkäripäivystyksen järjestämistä rajavalvontaan aamuiksi ja illoiksi 7 päivänä viikossa. Rajavalvonta sitoo myös muiden viranomaisten kuten poliisin ja rajavartioston resursseja.

Naantalin kaupungin 31.3.2021 antaman asiantuntija-arvion mukaan Naantalin kaupunki katsoo, että aluehallintoviraston Naantalin kaupungille määräämä tartuntatautilain 15 § mukaisesti määrätty velvoite järjestää rajanylityspaikkojen kautta maahan tuleville henkilöille vapaaehtoisuuteen perustuva terveystarkastus yleisvaarallisen tartuntatauti SARS-CoV-2:n leviämisen estämiseksi on edelleen riittävä.

Arvion mukaan rajanylityspisteen kautta saapuu Suomeen erittäin vähäinen (tyypillisimmin 0-3 matkustajaa/satamaan tuleva laivavuoro, laivoja saapuu 2 kertaa vuorokaudessa) matkustajamäärä. Terveystarkastuksesta kieltäytyvien lukumäärä on tartuntatautilain 15 § voimassa ollessa ollut hyvin vähäinen. Lähtökohtaisesti rajanylityspisteen kautta ei edes kuuluisi tulla matkustajia, joilla ei ole terveystarkastuksessa esittää satamaan liikennöivän Finnlinesin jokaiselta matkustajalta edellyttämää matkalipun ostamisen yhteydessä tarkistettavaa ja voimassa olevaa terveystodistusta koskien tuoretta SARS-CoV-2-testitulosta, rokotustodistusta tai todistusta sairastetusta SARS-CoV-2-taudista. Naantalin kaupunki korostaa arviossaan, että arvio tartuntatautilain 15 § riittävydestä perustuu tällä hetkellä voimassa olevien maahantulorajoitusten aiheuttamiin vähäisiin matkustajamääriin ja Finnlinesin hyväksi todettuun toimintamalliin matkustajien terveystodistusten välttämättömyydestä.

Arviossa todetaan, että Naantalin kaupunki yhtyy THL:n ohjekirjeessä aluehallintovirastoille antamaan suositukseen, että suositus pakollisista pakollisesta terveystarkastuksesta ei koskisi kauttakulkumatkustajia, jotka eivät poistu transit-alueelta, kuljetus- ja logistiikkahenkilöstöä työtehtävissään eikä 2008 tai sen jälkeen syntyneitä lapsia. Arvion mukaan pakollisen terveystarkastuksen toteuttaminen Naantalin sataman alueella jokaiselle maahan saapuvalla kuljetusliikenteen työntekijälle olisi äärimmäisen haastavaa, jopa mahdotonta, huomioon ottaen satamaan saapuvan kuljetusliikenteen erittäin runsas määrä.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIKASTON MÄÄRÄYS JA PERUSTELUT**Määräys**

Lounais-Suomen aluehallintovirasto määrää tartuntatautilain 16 §:n nojalla kaikki Turun lentoaseman, Turun sataman ja Naantalin sataman rajanylityspaikkojen kautta riskimaista Suomeen saapuvat henkilöt osallistumaan välittömästi maahantulon jälkeen kaupungin järjestämään terveystarkastukseen yleisvaarallisen covid-19 -tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Tässä määräyksessä riskimaista tulevilla henkilöillä tarkoitetaan niitä henkilöitä, jotka ovat 14 vuorokauden sisällä ennen maahantuloa olle kelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä / 14 vrk.

Määräys ei koske 2008 tai sen jälkeen syntyneitä lapsia eikä tavaraliikenteen kuljetus- ja logistiikkahenkilöstöä työtehtävissään.

Määräys on voimassa 2.4.2021 – 30.4.2021.

Tällä päätöksellä kumotaan 24.3.2021 annettu, Turun lentoasemaa koskeva Lounais-Suomen aluehallintoviraston määräys ajalta 25.3.2021 – 8.4.2021 (LSAVI/3379/2021).

Perustelut*Sovellettavat oikeusohjeet*

Perustuslain (731/1999) 7 §:n mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen.

Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Tartuntatautilain (1227/2016) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 14 §:n mukaan kunnan on järjestettävä yleisiä rokotuksia ja terveystarkastuksia tartuntatautien ehkäisemiseksi. Rokotukseen tai terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Tartuntatautilain 15 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto voi määrätä järjestettäväksi toimialueensa jollakin paikkakunnalla tai tietyssä työpaikassa,

laitoksessa, kulkuneuvossa tai vastaavassa paikassa oleskeleville terveystarkastuksen, jos tarkastus on yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarpeen. Terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Saman pykälän 2 momentin mukaan terveystarkastuksen suorittaa lääkäri tai asianmukaisen koulutuksen saanut muu terveydenhuollon ammattihenkilö lääkärin valvonnassa. Tarkastuksen osana voidaan ottaa välttämättömiä näytteitä ja tehdä muu tutkimus, josta ei aiheudu merkittävää haittaa tutkittavalle.

Tartuntatautilakiin on tartuntatautilain 16 ja 22 §:n muuttamisesta annetuilla lailla (224/2021) muutettu tartuntatautilain (1227/2016) 16 ja 22 §:ää. Lisäksi 89 §:ään on lisätty sellaisena kuin se on laissa 147/2021 uusi 2 momentti. Edellä mainitut muutokset tulevat voimaan 29.3.2021.

Tartuntatautilain 16 §:n mukaan aluehallintovirasto voi päättää, että 14 ja 15 §:n mukaiseen terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. Päätos voi kohdistua yksittäiseen tai useaan henkilöön.

Tartuntatautilain 16 §:n 2 momentin mukaan virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan päätöksen pakollisesta terveystarkastuksesta, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä.

Tartuntatautilain 22 § 1 momentin mukaan yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen ja sairastuneeksi perustellusti epäillyn sekä tällaiseen tautiin altistuneen tai perustellusti altistuneeksi epäillyn henkilön on annettava asiaa selvittävälle terveydenhuollon ammattihenkilölle nimensä, syntymäaikansa tai henkilötunnuksensa, yhteystietonsa, kotikuntansa sekä mahdollinen muu oleskelupaikkansa sekä muut tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot.

Tartuntatautilain 60 § 1 momentin mukaan, jos yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen vaara on ilmeinen eikä taudin leviämistä voida muulla tavoin estää, virkasuhteinen kunnan tartuntataudeista vastaava lääkäri tai virkasuhteinen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää henkilön karanteenista enintään yhden kuukauden ajaksi. Päätos karanteenista voidaan tehdä henkilölle, jonka on todettu tai perustellusti epäilty altistuneen yleisvaaralliselle tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillylle tartuntataudille.

Tartuntatautilain 89 § 2 momentin mukaan sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Rajavartiolaitoksella on virka-aputehtävän suorittamiseksi oikeus pysäyttää kulkuneuvo ja ohjata liikennettä noudattaen, mitä rajavartiolaitain (578/2005) 38 §:ssä säädetään, käsitellä virka-aputehtävässä välttämättömiä terveystietoja noudattaen, mitä henkilötietojen käsittelystä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelystä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, tietosuojalaissa (1050/2018) ja henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (639/2019).

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Covid-19-tartuntatauti ja tautitilanne

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Covid-19 (jälj. koronavirusinfektio) on yleisvaarallinen tartuntatauti, johon ei toistaiseksi ole tehoavaa spesifistä lääkettä. Virus aiheuttaa tartuntoja edelleen sekä Suomessa että laajasti muualla maailmassa. Maailmalla, myös Suomessa, kiertää tällä hetkellä useita eri koronaviruksen muunnoksia. Osa näistä muunnoksista leviää aiempaa viruskantaa nopeammin ja aiheuttaa riskin epidemian pahenemiselle ja terveydenhuollon kantokyvyn heikentymiselle.

Suomen väestöstä valtaosa on yhä altis tartunnalle, koska virus on uusi eikä väestössä ole siltä suojaavia vasta-aineita. Ensimmäiset covid-19-rokotteet ovat saaneet myyntiluvan, ja rokotukset ovat Suomessakin alkaneet rajatuille ryhmille joulukuun lopussa 2020. Rokotteiden rajallisen saatavuuden vuoksi laajamittaista kansalaisten rokottamista ei ole Suomessa vielä aloitettu. Rokotteiden niukka saatavuus hidastaa väestön rokotesuojan saavuttamista ja tilanteen saamista hallintaan rokotusten avulla.

Kansallinen ohjaus terveystarkastuksista rajanylityspaikoilla

Sosiaali- ja terveysministeriön 3.2.2021 antamassa ohjauskirjeessä Koronavirustartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä (VN/2763/2021) todetaan, että covid-19-tapausten ilmaantuvuus useissa maissa on moninkertainen Suomeen verrattuna, jolloin oleskelu näissä maissa sisältää Suomen tilanteeseen nähden selvästi suuremman covid-19-tartunnan riskin. SARS-CoV-2-virusmuunnokset voivat yleistyessään aiheuttaa aiempaa nopeammin leviävän epidemian ja johtaa terveydenhuollon ylikuormittumiseen.

Kirjeen mukaan hallitus päätti valtioneuvoston yleisistunnossa 22. tammikuuta sekä rajaliikenteen että testaamis- ja karanteenisuositusten kiristämisestä. Näillä toimilla pyritään torjumaan koronaepidemian kasvun kiihtyminen uudelleen sekä virusmuunnoksen leviäminen Suomessa.

Sosiaali- ja terveysministeriön 26.2.2021 antaman ohjauskirjeen Koronavirustartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä (VN/5304/2021) viitataan ministeriön 3.2.2021 lähettämään kirjeeseen ja todetaan muun muassa, että toimintaa on syytä edelleen tehostaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön 30.3.2021 antaman ohjauskirjeen *Pakollista terveystarkastusta ja tietojen antamista koskevat muutokset tartuntatautilaissa* mukaan Suomeen saapuvien henkilöiden mukana mahdollisesti leviävien tartuntojen torjunta on keskeistä epidemian ja muuntuneiden virusten leviämisen estämiseksi. Vaikuttava, tarkoituksenmukainen ja oikeasuhtainen tartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä on mahdollista vain viranomaisten ja muiden rajanylityspaikoilla toimivien tahojen kiinteällä yhteistyöllä, jossa huomioidaan myös paikalliset olosuhteet. Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa, että nykyisessä epidemiatilanteessa on välttämätöntä, että aluehallintovirastot tekevät Suomeen saapuvia matkustajia koskevat tartuntatautilain 16 §:n mukaiset päätökset THL:n suositukset huomioiden ja edellyttää kaikkia

toimivaltaisista viranomaisista toimimaan tilanteen edellyttämällä tavalla ja käyttämään kaikkia tartuntatautilain mahdollistamia toimivaltuuksiaan epidemian leviämisen estämiseksi.

Terveystarkastuksen sisältö

Sosiaali- ja terveysministeriön 30.3.2021 antaman ohjauskirjeen mukaan kunnat huolehtivat terveystarkastuksen järjestämisestä. Terveystarkastuksen sisällön arvioi terveystarkastusta tekevä terveydenhuollon ammattihenkilö. Tarkastukseen tulee sisältyä esimerkiksi covid-19-testi aina, kun se katsotaan tarpeelliseksi. Terveystarkastuksessa terveydenhuollon ammattihenkilö arvioi myös, onko tarvetta muille toimenpiteille tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi, kuten karanteeni- ja eristyspäätöksille. Päätöksen karanteeniin asettamisesta tai eristämisestä tekee tartuntataudeista vastaava lääkäri. Terveystarkastuksen yhteydessä myös kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan päätöksen myöhemmästä pakollisesta terveystarkastuksesta, joka sisältää covid-19-testin.

Pakollisten terveystarkastusten sekä niihin mahdollisesti liittyvien tutkimusten välttämättömyyttä tulee arvioida myös lapsen edun näkökulmasta. Suomea sitovat monet lapsia koskevat kansainväliset sopimukset, jotka tulee huomioida kaikessa päätöksenteossa, ja esimerkiksi kohdennettaessa ja toteutettaessa pakollisia terveystarkastuksia.

THL suosittelee, että kaikki riskimaista tulevat matkustajat ohjataan koronatestiin rajanylityspisteellä. Mikäli rajanylityspisteellä ei ole näytteenotto-mahdollisuutta, tulee testiin hakeutua matkustajan oleskelu tai asuinkunnassa noin vuorokauden sisällä maahantulosta.

Matkustajaa ei tarvitse ohjata testiin, jos hänellä on esittää negatiivinen tulos enintään 72 tuntia ennen maahantuloa otetusta koronavirustestistä (PCR- tai antigeenitesti) tai luotettava todistus sairastetusta covid-19-infektiosta (jos sairaudesta on alle kuusi kuukautta aikaa).

THL suosittelee, että lähtömaasta riippumatta kaikki matkustajat, joilla on covid-19-tautiin sopivia oireita, tulee aina ohjata terveystarkastukseen ja koronavirustestiin.

Lisäksi THL suosittelee, että rajanylityspaikan terveystarkastusviranomaiset keräävät ja toimittavat riskimaista tulevien, terveystarkastukseen osallistuvien matkustajien henkilö- ja yhteystiedot oleskelu- tai asuinpaikkakunnan tartuntatauti- viranomaisille, jotka ohjaavat matkustajat vielä toiseen koronavirustestiin aikaisintaan 72 tunnin kuluttua maahantulosta. Jos matkustaja oleskelee maassa alle 72 tuntia tai jos matkustaja on sairastanut covid-19-infektion, tietoja ei kerätä 72 tunnin testiin ohjaamista varten.

Asian arviointi

Covid-19-tartuntataudin leviämisen ehkäiseminen on yhteiskunnallisesti tärkeää, jotta kansalaisten perusoikeuksia elämään ja turvallisuuteen voidaan turvata. Covid-19-tartuntojen leviämisen ehkäisemisessä tartunnanlähteiden ja tartunnalle altistuneiden henkilöiden tunnistaminen ja jatkotartuntojen estäminen ovat keskeisiä keinoja.

Aluehallintovirasto on saanut Terveyden- ja hyvinvoinnin laitokselta lausunnon, jonka mukaan THL katsoo, että aluehallintovirastojen on varmistettava testaus ja karanteenikäytäntöjen toteutuminen määräämällä tartuntatautilain 16 §:n mukaiset pakolliset terveystarkastukset niille matkustajille, jotka ovat 14 vuorokauden sisällä ennen maahantuloa oleskelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä / 14 vrk (ns. riskimaa).

Aluehallintovirasto on lisäksi pyytänyt asiantuntija-arviota Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriltä, Turun kaupungilta ja Naantalin kaupungilta. Turun kaupungin ja Naantalin kaupungin asiantuntija-arvioiden mukaan tällä hetkellä ei rajanylityspaikoilla ole olemassa välttämätöntä tarvetta tartuntatautilain 16 §:n mukaiselle määräykselle. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri sen sijaan katsoo arviossaan, että on välttämätöntä, että näiden toimien riittävyys Turun ja Naantalin satamissa varmistetaan tartuntatautilain 16 § mukaisilla pakollisilla terveystarkastuksilla. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin arvion mukaan on myös varauduttava virusmuunnosten aiheuttamaan epidemiatilanteen pahenemiseen matkustajien lähtömaissa, sekä varauduttava matkustajamäärien kasvuun, jolloin terveystarkastusten mahdollisimman hyvä kattavuus on erityisen tärkeää.

Aluehallintoviraston toteaa, että Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on asiantuntija-arviossaan katsonut välttämättömäksi, että tartuntatautilain 16 §:n mukainen määräys annetaan sekä Turun että Naantalin satamia koskien. Aluehallintovirasto toteaa, että THL:n näkemyksen mukaan aluehallintovirastojen on varmistettava testaus ja karanteenikäytäntöjen toteutuminen määräämällä tartuntatautilain 16 §:n mukaiset pakolliset terveystarkastukset niille matkustajille, jotka ovat 14 vuorokauden sisällä ennen maahantuloa oleskelleet riskimaissa. Edelleen aluehallintovirasto toteaa, että Sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksen mukaan nykyisessä epidemiatilanteessa on välttämätöntä, että aluehallintovirastot tekevät Suomeen saapuvia matkustajia koskevat tartuntatautilain 16 §:n mukaiset päätökset THL:n suositukset huomioiden ja edellyttää kaikkia toimivaltaisia viranomaisia toimimaan tilanteen edellyttämällä tavalla ja käyttämään kaikkia tartuntatautilain mahdollistamia toimivaltuuksiaan epidemian leviämisen estämiseksi.

Edellä olevan perusteella aluehallintovirasto katsoo, että asiassa täyttyvät edellytykset tartuntatautilain 16 §:n mukaisen määräyksen antamiselle.

Jos terveystarkastukseen tartuntatautilain 16 §:n nojalla määrätty henkilö ei noudata hänelle asetettua velvoitetta, voi kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri pyytää poliisin virka-apua tartuntatautilain 89 §:n nojalla.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Perustuslaki (731/1999) 7, 10 ja 22 §
Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 14, 15, 16, 22, 60, ja 89 §
Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 91 §:n 1 momentin nojalla

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa ylitarkastaja Tuomo Ollula, p. 0295 018 014.

Johtaja

Heikki Mäki

Ylitarkastaja

Tuomo Ollula

JAKELU JA SUORITEMAKSU**Päätös yleistiedoksiantona**

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Lounais-Suomen aluehallintovirastossa 30.4.2021 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi.

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Suoritemaksu

Maksuton päätös

Jakelu

Turun kaupungin kirjaamo
Naantalin kaupungin kirjaamo

Tiedoksi

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Sosiaali- ja terveysministeriö
Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
Lounais-Suomen poliisilaitos
Rajavartiolaitos
Finavia Oyj
Turun kaupunki; Jutta Peltoniemi, Jane Marttila
Naantalin kaupunki; Kristian Kallio, Roope Salmi

Tämä asiakirja LSAVI/3704/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSAVI/3704/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Mäki Heikki 01.04.2021 15:26

Esittelijä Ollula Tuomo 01.04.2021 15:25